

שאמרו והסכימו להיות שאולים או שכורים, שהרי אין מקום למעשה קנין בבני חורין! (5)

ומתריצין: **איבעית אימא**, אם תרצה, אמור, יש אפשרות שהבעלים יעשו שאולים או שכורים על ידי אמירה, וגם הפרה תעשה שאולה בזמן האמירה, כגון **דקימא פרה**, [שהפרה נמצאת] **בחצירו דשואל**, לפני ששאל אותה, **דלא מחסרא משיכה**, שאז אין צורך במשיכה, אלא היא נקנית ב"קנין חצר" להיות שאולה לו, בשעה שהמשאל הסכים להשאל אותה ולהשאל לו. ונמצא ששאלת הבעלים ושאלת הפרה היו באותו זמן ממש,

שבאותו דיבור אמר "אני ופרתי מושאלים לך". (6)

איבעית אימא, יש אפשרות ששאל את הפרה על ידי קנין משיכה, וגם הבעלים נעשו שאולים באותה שעה, וכגון **דאמר ליה שואל למשאל: את גופך**, אתה בעצמך לא **תשאל לי**, **עד שעת משיכת פרתך** על ידי. ונמצא ששאלת הפרה ושאלת הבעלים היו באותו זמן ממש. (7)

ומביאה עתה הגמרא משנה מהפרק הקודם, העוסקת בחילוקי דינים של השומרים, כי

5. אין הפירושו, שבאמירה נעשה הבעלים משועבד לעבוד, ואין יכול לחזור בו, כמו שהפרה נעשית משועבדת לשואל על ידי משיכה. שלעולם הבעלים יכולים לחזור ולא לעבוד, ואף אם התחילו במלאכה. ומכיון שאין לגבי הבעלים דבר המחייב, כמו לגבי הפרה. לכן אנו מוכרחים להגיד שהם נשאלים באמירה. (נמוקי יוסף, נ"ד ע"ב מדפי הרי"ף ד"ה ואמרינן) ועיין הערה 7.

6. ואף על פי, שאמר פרתי ואני נשאלים לך, הרי זה כאילו אמר אני ופרתי נשאלים לך. (נמוקי יוסף על המשנה)

7. מצאנו בראשונים כמה דרכים בהבנת דברי הגמרא "בעלים באמירה" וגם דברי הגמרא "לא תשאל עד שעת משיכת פרתך" יתפרשו באופן שונה לפי השיטות הללו.

שיטה א': לא האמירה עצמה היא הקובעת, אלא התחלת המלאכה היא הקובעת, אבל אין צריך שיתחיל במלאכה עצמה, ואף לא צריך שילך לעשות המלאכה, אלא מה שמכין עצמו לעשות המלאכה, חשוב כתחילת המלאכה.

והכוונה "בעלים באמירה" היא, שאומר ומתכוון למלאכה, אף שעדיין לא יצא מביתו. (שיטה מקובצת בשם הראב"ד בפירושו הראשון דף צ"ד ע"ב ד"ה עמה)

לפי שיטה זו, דברי הגמרא מובנים בפשיטות, שאם אמר שיהיה שאל לאחר זמן, אינו מכין עצמו לעבודה בזמן האמירה.

שיטה ב': האמירה עצמה היא הקובעת את היות המשאל במלאכת השואל, שמשעה שאמר נחשב כשואל לו למלאכתו, ואף שאין יכול לתובעו בדין מחמת שאמר, מכל מקום יש לו עליו תרעומת שלא עמד בדיבורו, כמו שכתוב במשנה בפרק האומנים (דף עה ע"ב) ומחמת זה נחשב שואל לו למלאכתו (שיטה מקובצת שם בשם הראב"ד בפירושו השני)

לפי שיטה זו, שאמירה לבד קובעת, צריך לפרש, שכל שנאמר במפורש שלא יתחיל במלאכתו עד זמן מסוים, אין נעשה במלאכתו אלא מאותו זמן.

שיטה ג': דעת הגר"א בדעת הרמב"ם, שנקרא בעליו עמו רק אם התחיל במלאכה. (חו"מ ס' שמו ס"ק ג')

והערוך השלחן מפרש לפי זה את לשון